

## Päätös elintarvikelain mukaisten hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä ja uhkasakon asettamisesta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 25.01.2023 § 9  
131/11.02.00.10/2023

Valmistelija Ympäristöterveyspäällikkö Riitta Suutari, [riitta.suutari@salo.fi](mailto:riitta.suutari@salo.fi), 02 778 4601, terveystarkastaja Marjo Härkönen, [marjo.harkonen@salo.fi](mailto:marjo.harkonen@salo.fi), 02 778 4608.

### Asian selostus

Kalaliike J&M Hilska Oy:lle on annettu useita kehotuksia ja määräyksiä laitoksessa tarkastuskäynneillä havaituista epäkohdista. Osa määräyksistä ja kehotuksista on noudatettu, mutta korjaavat toimenpiteet eivät ole olleet kokonaisuutena riittäviä.

Tuotantotilojen pintojen huonokuntoisuudesta johtuva vaikea puhdistettavuus, tilojen puhtaanapidon laiminlyönti sekä työntekijöiden kulku matalamman hygienian tasolta korkeammalle ilman asianmukaisia järjestelyjä ristikontaminaation ja lian kulkeutumisen estämiseksi, lisäävät riskiä muun muassa *Listeria monocytogenes*-bakteerin esiintymiselle elintarvikehuoneistossa valmistettavissa tuotteissa. Lisäksi tuotantotilojen ilmanvaihto on riittämätöntä muun muassa elintarvikehuoneistossa esiintyvistä homeista päätellen.

Haittaeläintorjuntaa ei toteuteta asianmukaisesti. Useilla laitokseen tehdyillä tarkastuskäynneillä on havaittu merkkejä jyrssiöiden esiintymisestä. Toimijalla ei ole ollut esittää dokumentteja, että suunnitelmallista ja säännöllistä haittaeläintorjuntaa tehdään, esim. kirjauksia havainnoista ja torjuntatoimista ei ole.

Laitoksen toiminnassa ja rakenteissa on siten kokonaisuutena vakavia epäkohtia, joiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa elintarviketurvallisuudelle.

Laitokseen tehtiin käynti 21.6.2022, jossa oli mukana rakennus- ja ympäristölautakunnan edustajia sekä ylitarkastaja Ruokavirastosta ja läänineläinlääkäri aluehallintovirastosta. Kunnossapidosta ja listeriaomavalvonnan toteuttamisesta laitokselle annettiin 31.8.2022 rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksellä uhkasakolla tehostetut määräykset (3128/11.02.00.10/2022).

Osa 21.6.2022 käynnillä havaituista puutteista todettiin olevan niin vakavia, että toimija määrättiin ryhtymään välittömiin korjaaviin toimenpiteisiin. Laitokselle annettiin elintarvikelain 297/2021 55 §:n mukaiset määräykset seuraavista epäkohdista (Päätös § 3/2022, 30.6.2022):

#### 1) Puhtaanapito

Laitokseen tehdyillä tarkastuskäynneillä laitosta on useasti huomautettu tilojen epäsiisteydestä. Laitoksen tiloissa säilytetään paljon ylimääräistä tavaraa ja käytöstä poistettuja laitteita, jotka keräävät likaa ja hankaloittavat puhtaanapitoa. Ongelmia on erityisesti harvemmin puhdistettavien tilojen ja laitteiden puhtaanapidossa ja suunnitelmallisen siivouksen puuttumisessa.

Laitoksella ei ole puhdistussuunnitelmaa, josta selviää puhdistettavat tilat, puhdistustiheys, käytettävä puhdistusmenetelmä ja puhdistuksen

suorittaja. Tilat siivotaan vasta, kun tilanne on todella huono. Tilanne on jatkunut samanlaisena useita vuosia eikä laitos ole kehotuksista huolimatta parantanut laitoksen puhtaanapitoa.

Päätöksessä § 3/2022, 30.6.2022 annettu määräys:

Laitoksen tiloista tulee poistaa ylimääräiset tavarat ja laitteet, joita toiminnassa ei tarvita sekä puhdistaa tilat perusteellisesti. Tilat tulee puhdistaa välittömästi ja pitää ne jatkossa puhtaina.

Lisäksi toimijan tulee laatia puhdistussuunnitelma, josta selviää eri tilojen puhdistustiheys, käytettävät puhdistusmenetelmät ja puhdistuksen suorittaja. Suunnitelmassa tulee huomioida myös säännöllisesti tehtävät tehopesut, jolloin laitteita esim. puretaan normaalia enemmän.

Määräaika 31.8.2022.

## 2) Haittaeläintorjuntaan liittyvä kunnossapito (ulko-ovien tiiveys)

Laitoksen pakkaustarvikevarastona toimii tila, joka ei kaikilta osin ole tiivis. Tilaan pääsee lastauslaiturilta ja varaston takaosasta on kulku laitoksen puolelle sulatustilana toimivaan tilaan. Lastauslaiturilta pakkaustarvikevarastoon johtavat ovet ovat heiluriovet. Ovien ympärille jää kauttaaltaan selkeitä rakoja, joiden kautta jyrsijöiden on mahdollista päästä helposti pakkaustarviketilaan.

Laitosta on useita kertoja ohjeistettu tilan tiivistämisestä jyrsijöiden pääsyn estämiseksi.

Päätöksessä § 3/2022, 30.6.2022 annettu määräys:

Laitoksen tulee tiivistää pakkaustarvikevarastoon ja hiillostustilaan johtavat ovet haittaeläinten pääsyn estämiseksi. Ovia ei tule pitää avoinna tuotannon aikana.

Myös muilta osin tulee tarkastaa laitoksen tiiveys, mm. astiavaraston seinässä oleva kolo sekä mahdolliset kulkureitit savustusuunien suunnasta.

Toimenpiteet tulee tehdä 31.8.2022 mennessä.

## **Tarkastuskäynti 12.10.2022**

Laitokseen 12.10.2022 tehdyllä tarkastuksella todettiin, ettei edellä mainittuja päätöksessä 2 §/2022, 30.6.2022 annettuja määräyksiä ei ollut noudatettu. Korjauksia ei ollut tehty eikä puhdistussuunnitelmaa ollut laadittu. Tilojen ja laitteiden puhtaudessa ja järjestyksessä havaittiin vakavia puutteita. Tarkastuksella pakkaustarvikevaraston perällä havaittiin merkkejä jyrsijöistä mm. ulostetta. Myös savustustilan edustalla oli tehty havaintoja jyrsijöistä ja tilaan oli laitettu loukku. Laitoksen haittaeläintorjuntasuunnitelma ei ole ajantasainen eikä kirjauksia seurannasta, havainnoista ja tehdyistä torjuntatoimista ollut tehty.

## **Asianosaisen kuuleminen**

Koska laitokseen 12.10.2022 tehdyllä tarkastuksella todettiin, että päätöksessä 2 §/2022, 30.6.2022 määrättyjä toimenpiteitä ei ollut tehty, J&M Hilska Oy:lle toimitettiin 21.12.2022 kuulemiskirje koskien seuraavien määräysten antamista ja niiden tehostamiseksi mahdollisesti asetettavista uhkasakoista:

## 1) Puhtaanapito

Laitoksen tulee puhdistaa laitoksen tilat, myös harvemmin puhdistusta vaativien tilojen osalta. Laitoksen tulee laatia puhtaanapitosuunnitelma sekä pitää tilat puhtaana.

- Puhtaanapitosuunnitelma tulee laatia 28.2.2023 mennessä. Määräystä koskevan kiinteän uhkasakon suuruus 3000 €.
- Puhtaanapitovelvoitteen tehosteeksi tullaan asettamaan 1500 € suuruinen uhkasakko, joka voidaan tuomita maksuun, jos laitoksen tehtävillä tarkastuskäynneillä havaitaan laitoksen laiminlyövä puhtaanapitovelvoitetta.

## 2) Haittaeläintorjunta

Laitoksen tulee kunnostaa/tiivistää pakkaustarvikevarastoon ja hiillostustilaan johtavat ovet haittaeläinten pääsyn estämiseksi korjaus- ja kunnostussuunnitelman mukaisessa aikataulussa.

- Pakkaustarvikevaraston ovet tulee kunnostaa 28.2.2023 mennessä ja hiillostustilaan johtavat ovet 1.5.2023 mennessä. Määräyksen tehosteeksi tullaan asettamaan 3000 € uhkasakko.

Myös muut mahdolliset haittaeläinten kulkureitit elintarvikehuoneistoon tulee tiivistää. Elintarvikehuoneistossa ei saa olla havaittavissa merkkejä haittaeläimistä ja haittaeläinten esiintymisen tarkkailun tulee olla suunnitelmallista sekä säännöllistä. Haittaeläinten ravinnonsaanti tulee estää siivoamalla esimerkiksi lattioille tippuneet raaka-aineet ja pitämällä elintarvikehuoneisto siistinä ja puhtaana.

- Haittaeläintorjuntavelvoitteen tehosteeksi tullaan asettamaan 1500 € suuruinen uhkasakko, joka voidaan tuomita maksuun, jos laitoksen tehtävillä tarkastuskäynneillä havaitaan laitoksen laiminlyövä haittaeläintorjuntavelvoitetta

### Toimijan vastine 8.1.2023

Vastineessaan toimija kertoo omavalvonnan osana olevan puhtaanapito-ohjelman, joka on hyväksytty laitoshyväksynnän yhteydessä. Vastineessa toimija lupaa päivittää suunnitelman kuulemiskirjeessä esitettyyn määräaikaan 28.2.2023 mennessä.

Haittaeläintorjunnan osalta toimija kertoo pakkaustarvikevarastoon ja hiillostustilaan johtavien ovien olevan tiivistetty. Pakkaustarvikevarastosta toimija kertoo poistavansa ylimääräiset pakkaustarvikkeet, koneet ja etikkakontit 31.1.2023 mennessä. Myös lastauslaiturilta poistetaan ylimääräiset tavarat 31.1.2023 mennessä. Lisäksi toimija esittää, että tuhoeläintorjuntaohjeet päivitetään ja aloitetaan kirjausten tekeminen.

Toimijan lähettämä kuulemisvastine kokonaisuudessaan oheismateriaalina.

### Tarkastuskäynti 9.1.2023

Laitokseen tehtiin vastineen saapumisen jälkeen 9.1.2023 tarkastuskäynti käsiteltävien epäkohtien tilanteen selvittämiseksi.

Tarkastuksella tilojen puhtaustason todettiin olevan hyvä. Tilojen ja laitteiden riittävästä puhtaanapidosta tulee kuitenkin huolehtia jatkuvasti. Puhdistussuunnitelmaa ei ollut vielä laadittu. Laitos ja laitoksen

omavalvontasuunnitelma on hyväksytty 27.8.2010 (Päätös 5/2010/RS, DNro 754/11.02.00/2009). Omavalvonta ei ole pysyvä, vaan omavalvontaa tulee päivittää säännöllisesti. Laitos on esittänyt myöhemmin 15.1.2019 päivitetyn puhdistusohjelman, joka kuitenkin on hyvin suppea eikä ole käytännössä toiminut.

Pakkaustarvikevaraston ja hiillostustilan ovet oli tiivistetty.

Haittaeläintorjunnasta on laitoksen omavalvonnassa suunnitelma, jota kuitenkaan ei ole noudatettu. Suunnitelma tarvitsee myös päivittämistä, mm. kirjausten osalta. Haittaeläinseurannan kirjauksia ei ollut aloitettu.

### **Valmistelijoiden ehdotus:**

Toimija oli tiivistänyt pakkaustarvikevaraston ja hiillostustilaan johtavat ovet, joten määräyksen antaminen ja uhkasakon asettaminen kyseiseen epäkohtaan liittyen ei ole tarpeen.

Koska Kalaliike J&M Hilska Oy:llä ei ole asianmukaista puhtaanapitosuunnitelmaa ja tilojen puhtaanpidossa ja haittaeläintorjunnassa on todettu toistuvasti elintarviketurvallisuutta vaarantavia epäkohtia, eikä toimija ole annetuista kehotuksista ja määräyksistä huolimatta ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin, annetaan edellä mainituista epäkohdista seuraavat elintarvikelain 55 §:n mukaiset määräykset ja asetetaan määräysten tehosteeksi elintarvikelain 68 §:n nojalla seuraavat uhkasakot:

#### 1) Puhtaanapito

- Toimijan tulee laatia asianmukainen puhtaanapitosuunnitelma 28.2.2023 mennessä.  
Määräystä koskevan kiinteän uhkasakon suuruus 3000 €.
- Toimijan tulee huolehtia kaikkien tilojen ja laitteiden riittävästä puhtaanapidosta suunnitelmallisesti ja riittävästi.  
Puhtaanapitovelvoitteen tehosteeksi asetetaan 1 500 € suuruinen uhkasakko, joka voidaan tuomita maksuun, jos toimijan havaitaan laiminlyövän puhtaanapitoa.

#### 2) Haittaeläinten torjunta

- Toimijan tulee huolehtia suunnitelmallisesta haittaeläinten torjunnasta ja tarkkailusta sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Haittaeläinten torjuntavelvoitteen tehosteeksi asetetaan 1 500 € suuruinen uhkasakko, joka voidaan tuomita maksuun, jos toimijan havaitaan laiminlyövän velvoitettaan.

### **Perustelut**

Tilojen ja laitteiden puhtaudesta huolehtimisen sekä haittaeläinten esiintymisen tarkkailun tulee olla suunnitelmallista sekä säännöllistä. Laitoksen omavalvonnan tukijärjestelmään tulee sisällyttää ohjeistukset, joiden avulla laitos huolehtii tilojen ja laitteiden puhtaanapidon ja haittaeläintorjunnan riittävydestä. Omavalvonnan tukijärjestelmä voi sisältää yrityksen omia toimintaohjeita, tehtävälistoja ja tehtyjen toimenpiteiden kirjaamista. Laadittujen ohjeiden, suunnitelmien avulla tilat pysyvät puhtaina ja haittaeläintorjunta on suunnitelmallista ja säännöllistä.

Yleisen elintarvikehygieniasetuksen (EY) 852/2004, liitteessä 2, luvussa 1 säädetään

1. *Elintarvikehuoneistot on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa.*

2. *Elintarvikehuoneistojen on oltava pohjapiirrokseltaan, suunnittelultaan, rakennustavaltaan, sijainniltaan ja kooltaan sellaiset, että:*

a) *ne voidaan asianmukaisesti huoltaa, puhdistaa ja/tai desinfioida, niissä voidaan ehkäistä tai vähentää ilman kautta tulevaa saastumista ja niissä on riittävät työtilat kaikkien toimien suorittamiseksi hygieenisesti;*

b) *voidaan torjua likaantuminen, joutuminen kosketuksiin myrkyllisten materiaalien kanssa, hiukkasten variseminen elintarvikkeisiin ja kosteuden tiivistyminen ja haitallisen homeen muodostuminen pinnoille;*

c) *ne mahdollistavat hyvän elintarvikehygieniakäytännön noudattamisen, myös saastumiselta suojaamisen ja erityisesti tuhoeläinten torjunnan*

;

...

Tuhoeläintorjunnasta säädetään yleisen elintarvikehygieniasetuksen (EY) 852/2004, liitteessä 2, luvussa 1, kohdassa 2c. (ks. edellä) sekä liitteessä 2, luvussa 9, kohdassa 4

*On käytettävä asianmukaisia menetelmiä tuhoeläinten torjumiseksi.*

Jyrsijämyrkyt ovat pysyviä, kertyviä, myrkyllisiä ja lisääntymiselle vaarallisia yhdisteitä. Tämän vuoksi jyrsijämyrkkujen käyttöä pyritään rajoittamaan ja tuhoeläinten torjuntaan tulee käyttää ensisijaisesti ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, kuten

- ulko-ovet tiivistetään, rakennusten mahdolliset aukot ja kolot paikataan tai suljetaan riittävän tiheäsilmäisellä verkolla

- ulko-ovet pidetään suljettuna aina, kun niiden ei esimerkiksi lastaustoiminnan vuoksi ole tarpeen olla auki

- pihalta poistetaan jyrsijöille suojaa tarjoava kasvillisuus erityisesti rakennusten seinien läheltä

- tuotanto- ja varastointitilat pidetään puhtaina, jotta jyrsijöille ei olisi tarjolla ravintoa

- poistetaan kaikki tarpeeton tavara, joka vaikeuttaa siivoamista ja tarjoaa piilopaikkoja jyrsijöille

- tarkkaillaan merkkejä jyrsijöiden esiintymisestä viikoittain syysmarraskuun aikana ja muina vuoden aikoina vähintään joka toinen viikko (*Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Ruokaviraston ohje 10.1.2019 Jyrsijätorjunta ja jyrsijämyrkkujen käyttö rehu- ja elintarviketuotannossa*)

### **Sovelletut säännökset**

Elintarvikelaki (297/2021) 6 §, 15 §, 27 §, 55 §, 68 §, 75 §, 78 §

Yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002 artikla 17

Yleinen elintarvikehygieniasetus(EY) 852/2004, liite 2, luku 1, luku 2, luku 9

MMM:n asetus elintarvikehygieniasta 318/2021 36 §, 38 §

Hallintolaki (434/2003) 33, 34, 36 §

Ulkosäädöslaki 1113/1990 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 22 §

### **Päätöksen täytäntöönpano**

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

## **Muutoksenhaku**

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja

Päätösehdotus

Koska Kalaliike J&M Hilska Oy:llä ei ole asianmukaista puhtaanapitosuunnitelmaa ja tilojen puhtaanpidossa ja haittaeläintorjunnassa on todettu toistuvasti elintarviketurvallisuutta vaarantavia epäkohtia, eikä toimija ole annetuista kehotuksista ja määräyksistä huolimatta ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin, annetaan edellä mainituista epäkohdista seuraavat elintarvikelain 55 §:n mukaiset määräykset ja asetetaan määräysten tehosteeksi elintarvikelain 68 §:n nojalla seuraavat uhkasakot:

### 1) Puhtaanapito

- Toimijan tulee laatia asianmukainen puhtaanapitosuunnitelma 28.2.2023 mennessä. Määräystä koskevan kiinteän uhkasakon suuruus 3000 €

- Toimijan tulee huolehtia kaikkien tilojen ja laitteiden puhtaanapidosta suunnitelmallisesti ja riittävästi. Puhtaanapitovelvoitteen tehosteeksi asetetaan 1 500 € suuruinen uhkasakko, joka voidaan tuomita maksuun, jos toimijan havaitaan laiminlyövän puhtaanapitoa.

### 2) Haittaeläinten torjunta

- Toimijan tulee huolehtia suunnitelmallisesta haittaeläinten torjunnasta ja tarkkailusta sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Haittaeläinten torjuntavelvoitteen tehosteeksi asetetaan 1 500 € suuruinen uhkasakko, joka voidaan tuomita maksuun, jos toimijan havaitaan laiminlyövän velvoitettaan.

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Päätöksen perustelut, sovelletut oikeusohjeet ja muutoksenhaku ilmenevät valmistelusta.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto

Saantitodistuksella/haastetiedoksiannolla velvoitetuille.